

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน เพื่อส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา

The Development of Social Studies Learning Activities Based on the Gamification
Concept to Foster Learning Engagement Among Elementary School Students

Received: May 22, 2026

Revised: June 9, 2026

Accepted: June 15, 2026

ศุภกร ทิรมงคลจิต*

Supakorn Tiramongkoljit

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ประสบการณ์และความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในการเรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ประสบการณ์ผู้ใช้ 2) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชันที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยอิงจากผลการวิเคราะห์ประสบการณ์ผู้ใช้ 3) วิเคราะห์และเปรียบเทียบความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชันก่อนเรียนและหลังเรียน และ 4) วิเคราะห์เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษาหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน ตัวอย่างวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม จำนวน 31 คน เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบสัมภาษณ์ประสบการณ์ผู้ใช้ แบบวัดความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน และแบบวัดเจตคติ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์สถิติอ้างอิงด้วยการทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนต้องการเรียนวิชาสังคมศึกษาที่มีความสนุกสนาน มีส่วนร่วมเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน และกิจกรรมมีกลไกคล้ายเกม เช่น คะแนน รางวัล ภารกิจ และการแข่งขันอย่างเหมาะสม 2) กิจกรรมที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับองค์ประกอบของแนวคิดเกมิฟิเคชัน มีขั้นตอนพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ 8 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย การจัดบทบาท การออกแบบภารกิจย่อย

*Corresponding Author, e-mail: Supakorn.t@chula.ac.th

อาจารย์สาธิตชำนาญการ ประจำโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

Teacher of Demonstration School of Chulalongkorn University (Specialist Level). E-mail: Supakorn.t@chula.ac.th

การสร้างระบบคะแนน การใช้รางวัล การใช้สื่อรูปธรรม การให้ข้อมูลป้อนกลับ และการสะท้อนคิด 3) นักเรียนมีความเชื่อมั่นผูกพันกับการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($M = 4.49$, $SD = 0.64$) มีความรู้สึกสนุกสนาน ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งแสดงพฤติกรรมเชิงบวก เช่น ความกระตือรือร้น การกล้าแสดงความคิดเห็น และการร่วมมือกับเพื่อนมากขึ้น

คำสำคัญ เกมฟิเคชัน ความเชื่อมั่นผูกพันกับการเรียน การวิเคราะห์ประสบการณ์ผู้ใช้

Abstract

The purposes of this research were to 1) analyze the experiences and needs of Grade 2 students in learning Social Studies through user experience analysis; 2) develop gamification-based Social Studies learning activities appropriate for Grade 2 students based on the results of user experience analysis; 3) analyze and compare Grade 2 students' learning engagement before and after learning through gamification-based Social Studies learning activities; and 4) analyze students' attitudes toward Social Studies after participating in gamification-based learning activities. The research sample consisted of 31 Grade 2 students from Chulalongkorn University Demonstration Elementary School. The research instruments included lesson plans, a user experience interview form, a learning engagement scale, and an attitude scale. Data were analyzed using descriptive statistics, namely mean and standard deviation, while inferential statistics were analyzed using a t-test, and qualitative data were analyzed through content analysis.

The results revealed that: 1) students wanted to learn Social Studies in ways that were fun, engaging, connected to daily life, and included game-like mechanisms, such as points, rewards, missions, and appropriate competition; 2) the developed learning activities were aligned with the key elements of gamification and consisted of eight developmental steps: setting goals, assigning roles, designing sub-missions, establishing a point system, using rewards, employing concrete instructional media, providing feedback, and promoting reflection; 3) students' learning engagement after instruction was significantly higher than before instruction at the .05 level; and 4) students' overall attitude toward Social Studies was at a good level ($M = 4.49$, $SD = 0.64$). Students expressed enjoyment, a sustained willingness to participate in learning activities, and positive learning behaviors, including greater enthusiasm, increased willingness to express opinions, and enhanced collaboration with peers.

Keywords: gamification, learning engagement, user experience research

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทำให้ไม่อาจจัดการเรียนรู้ในรูปแบบที่มุ่งถ่ายทอดเนื้อหาเพียงด้านเดียวได้เช่นที่ผ่านมา และการเปลี่ยนแปลงลักษณะการเข้าถึงข้อมูลและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการสื่อสาร ครูจึงจำเป็นต้องปรับบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้ออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ที่เอื้อต่อการคิด การลงมือปฏิบัติการสืบค้น และการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นของนักเรียน แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเสนอของนักวิชาการด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งชี้ว่าเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันไม่ใช่เพียงการจดจำข้อเท็จจริง แต่คือการพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะในการคิดวิเคราะห์ สร้างความหมาย และเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ความท้าทายดังกล่าวนี้ยังปรากฏชัดในบริบทของวิชาสังคมศึกษา เนื่องจากเป็นวิชาที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม อย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ครูจำนวนไม่น้อยยังอาศัยวิธีการสอนแบบบรรยาย เน้นการท่องจำ ส่งผลให้นักเรียนไม่เห็นความเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน มองว่าวิชานี้เป็นเรื่องไกลตัวและเข้าใจยาก

ข้อมูลเชิงประจักษ์จำนวนไม่น้อยสะท้อนให้เห็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผลการสำรวจของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาที่สะท้อนว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ขณะที่ค่าสถิติพื้นฐาน 3 ปีล่าสุด (ปีการศึกษา 2557-2559) ที่มีการจัดการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีแนวโน้มลดลงจาก 50.67 เหลือเพียง 49.18 และ 46.68 ตามลำดับ นอกจากนี้ ผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) ในปี 2022 แสดงให้เห็นว่านักเรียนไทยมีสัดส่วนผู้ที่บรรลุสมรรถนะขั้นต่ำระดับ 2 ขึ้นไปในด้านคณิตศาสตร์ การอ่าน และวิทยาศาสตร์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก (OECD, 2023) ซึ่งสะท้อนความจำเป็นในการออกแบบการเรียนรู้ที่ไม่มุ่งเพียงการจดจำเนื้อหา แต่ต้องส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การเชื่อมโยงความรู้กับสถานการณ์จริง และการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ แม้ผลการประเมินดังกล่าวมิได้วัดวิชาสังคมศึกษาโดยตรง แต่เป็นหลักฐานเชิงระบบที่ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

เมื่อพิจารณาในเชิงนโยบาย การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 นโยบาย Thailand 4.0 และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ข้อที่ 4 (SDG 4) ซึ่งต่างมุ่งเน้นการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ การส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อนักเรียนทุกกลุ่มอย่างเสมอภาค (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560; สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า, 2560) ดังนั้น การปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้สอดคล้องกับธรรมชาติของนักเรียนจึงมีความสำคัญทั้งในห้องเรียนและต่อระบบการศึกษา

นอกจากปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว ความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนเป็นอีกประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาในนักเรียนระดับประถมศึกษา เนื่องจากความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน

สะท้อนถึงความตั้งใจ ความพยายาม ความรู้สึกเชิงบวก และการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการทำกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านพฤติกรรม อารมณ์ และความคิด หากนักเรียนขาดความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนย่อมส่งผลให้เกิดความเบื่อหน่าย ขาดแรงจูงใจ และมีส่วนร่วมในชั้นเรียนน้อยลง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางการเรียนรู้และเจตคติต่อการเรียนในระยะยาว (Ruiz et al., 2024)

ประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งในบริบทของวิชาสังคมศึกษา เนื่องจากเนื้อหาหลายเรื่องเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ สิทธิ เสรีภาพ และการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งอาจเป็นนามธรรมสำหรับนักเรียน หากการจัดการเรียนรู้ยังเน้นการบรรยายหรือการท่องจำ นักเรียนอาจไม่เห็นความเชื่อมโยงของบทเรียนกับชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ความสนใจและการมีส่วนร่วมในการเรียนลดลง ดังนั้น การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนรู้สึกสนุก มีเป้าหมายชัดเจน ได้ลงมือปฏิบัติ มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และเห็นความก้าวหน้าของตนเอง จึงเป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน แนวคิดเกมิฟิเคชันจึงมีความเหมาะสมต่อการนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพราะสามารถใช้กลไกของเกม เช่น ภารกิจ คะแนน รางวัล ระดับความก้าวหน้า และผลป้อนกลับ เพื่อกระตุ้นความสนใจ สร้างแรงจูงใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม (Azevedo et al., 2023) มีการนำมาใช้ในบริบทการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน งานวิจัยของ Sailer & Homner (2020) ชี้ว่า เกมิฟิเคชันมีผลเชิงบวกต่อผลลัพธ์ด้านความรู้ แรงจูงใจ และพฤติกรรมการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพของเกมิฟิเคชันไม่ได้เกิดจากการใช้คะแนนหรือการแข่งขันเพียงอย่างเดียว หากขึ้นอยู่กับกรอบการออกแบบที่ผสานความท้าทาย ความร่วมมือ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการให้ผลป้อนกลับอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ Ruiz et al. (2024) ที่เสนอว่าการใช้เกมิฟิเคชันในระดับประถมศึกษาควรพิจารณาความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนในมิติที่หลากหลาย ทั้งด้านอารมณ์ พฤติกรรม การมีส่วนร่วม และการกำกับตนเอง ดังนั้น การบูรณาการแนวคิดเกมิฟิเคชันในการจัดการเรียนรู้จึงอาจเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ดี การนำแนวคิดเกมิฟิเคชันมาใช้โดยปราศจากความเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน อาจทำให้กิจกรรมการเรียนรู้ไม่ประสบผลสำเร็จ กลายเป็นเพียงการแข่งขันที่ไม่สอดคล้องกับบริบทจริง หรือแม้กระทั่งก่อให้เกิดแรงกดดันทางอารมณ์แก่นักเรียนบางกลุ่มได้ งานวิจัยนี้จึงเน้นการวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้เป็นสำคัญก่อนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ กล่าวคือ ผู้วิจัยเริ่มต้นจากการรับฟังความรู้สึก การรับรู้ เจตคติ บทบาท และพฤติกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อวิชาสังคมศึกษา เพื่อนำข้อมูลเชิงลึกดังกล่าวมาเป็นจุดตั้งต้นในการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัย ความสนใจ และปัญหาที่นักเรียนพบในการเรียน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นช่วงวัยที่ต้องอาศัยการเคลื่อนไหวร่างกาย การมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน และประสบการณ์ใกล้ตัว ตลอดจนสื่อการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมในการสร้างความเข้าใจต่อสังคม การออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของวัยย่อมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หากกิจกรรมการเรียนรู้สามารถทำให้นักเรียนรู้สึกว่าบทเรียนสนุก เข้าใจง่าย มีเป้าหมายชัดเจน และเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน ก็มีแนวโน้มสูงที่จะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ความตั้งใจเรียน และเจตคติเชิงบวกในระยะยาว

ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยนี้จึงมุ่งพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน โดยอาศัยข้อมูลจากการวิเคราะห์ประสบการณ์ผู้ใช้ของนักเรียนเป็นฐาน และตรวจสอบผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชันที่มีต่อความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนและเจตคติ

ของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์และอภิปรายผลได้อย่างถ่องแท้และตรงประเด็น ตลอดจนนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ครูสามารถนำไปปรับใช้ได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรมในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา

วัตถุประสงค์

1. วิเคราะห์ประสบการณ์และความต้องการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในการเรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์ประสบการณ์ผู้ใช้
2. พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชันที่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยอิงจากผลการวิเคราะห์ประสบการณ์ผู้ใช้
3. วิเคราะห์และเปรียบเทียบความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชันก่อนเรียนและหลังเรียน
4. วิเคราะห์เจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมิฟิเคชันของนักเรียนหลังเรียน

คำถามวิจัย

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสบการณ์ในการเรียนวิชาสังคมศึกษาอย่างไร
2. กิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชันเป็นอย่างไร
3. ความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
4. เจตคติต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชันเป็นอย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

- ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ประสบการณ์ของนักเรียนในการเรียนวิชาสังคมศึกษา
- ระยะที่ 2 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชันที่ส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา
- ระยะที่ 3 วิเคราะห์และเปรียบเทียบความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ปีการศึกษา 2568 จำนวน 31 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (cluster

random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม (sampling unit) เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมิฟิเคชันเป็นการจัดกิจกรรมในบริบทชั้นเรียนจริง จึงเหมาะสมที่จะใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยของการทดลอง ทั้งนี้ โรงเรียนมีการจัดชั้นเรียนให้มีลักษณะพื้นฐานของนักเรียนแต่ละห้องใกล้เคียงกันในด้านสัดส่วนเพศ ประเภทการเข้าศึกษา และผลการเรียนเฉลี่ย ผู้วิจัยจึงสุ่มเลือกห้องเรียนด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) และได้ห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/6 เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรจัดกระทำ คือ กิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์ประสบการณ์ผู้ใช้ จำนวน 23 ข้อ ใช้สำหรับเก็บข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทอารมณ์ การรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมของนักเรียนในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67–1.00

3.2 แบบวัดความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน จำนวน 24 ข้อ เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านอารมณ์ และด้านพฤติกรรม ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนแล้วนำผลที่ได้มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า แบบวัดความยึดมั่นผูกพันมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.85

3.3 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน จำนวน 21 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที โดยบูรณาการองค์ประกอบของเกมิฟิเคชัน ได้แก่ เป้าหมาย ลำดับขั้น คะแนนรางวัล ภารกิจ และกระดานผู้นำ แผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา จุดประสงค์ กิจกรรม สื่อ และการวัดประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้จริง

3.4 แบบวัดเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา จำนวน 10 ข้อ เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ใช้สำหรับวัดเจตคติของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับนักเรียนแล้วนำผลที่ได้มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) พบว่า แบบวัดเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษามีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.73

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับของวัตถุประสงค์ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ประสบการณ์ของนักเรียน

ระยะที่ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ประสบการณ์ ความคิดเห็น และความต้องการของนักเรียนในการเรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์ประสบการณ์ผู้ใช้ ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 คน ซึ่งคัดเลือกด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจงโดยพิจารณาจากนักเรียนที่กำลังเรียนวิชาสังคมศึกษาในภาคเรียนที่ดำเนินการวิจัย สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ได้ และได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองเป็นลายลักษณ์อักษร

การเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะนี้ดำเนินการโดยใช้แบบสัมภาษณ์ประสบการณ์ผู้ใช้ ซึ่งออกแบบให้ครอบคลุม 5 มิติ ได้แก่ บทบาท อารมณ์ การรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรมของนักเรียน

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ถูกนำไปวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์ประเด็นสำคัญสำหรับใช้เป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมพีเคชั่น

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมพีเคชั่น

ระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมพีเคชั่น ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากหลายแหล่ง ได้แก่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกมพีเคชั่น ความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษา หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นแนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้

ภายหลังจากพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมงแล้ว ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมพีเคชั่นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมในด้านความถูกต้องของเนื้อหา ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ รูปแบบกิจกรรมตามแนวคิดเกมพีเคชั่น การใช้สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล จากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้

การทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินการกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/6 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ปีการศึกษา 2568 จำนวน 31 คน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่พัฒนาขึ้นเป็นระยะเวลา 7 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 21 คาบเรียน นักเรียนที่เข้าร่วมการวิจัยต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตลอดระยะเวลาการวิจัย ได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง และมีเวลาการเข้าเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนคาบเรียนที่ดำเนินการวิจัย

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้

ระยะที่ 3 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งวิเคราะห์เจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา หลังการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมพีเคชั่น กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/6 จำนวน 31 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (cluster random sampling) เนื่องจากโรงเรียนมีแนวทางการจัดชั้นเรียนโดยคำนึงถึงความสมดุลของสัดส่วนเพศ ประเภทการเข้าศึกษา และผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนในแต่ละห้องเรียนให้มีความใกล้เคียงกัน จึงทำให้นักเรียนแต่ละห้องมีลักษณะพื้นฐานโดยรวมคล้ายคลึงกัน

ขั้นตอนการเก็บข้อมูลในระยะนี้เริ่มจากการประสานงานกับโรงเรียนเพื่อขออนุญาตดำเนินการวิจัย จากนั้นจึงดำเนินการเก็บข้อมูลก่อนเรียนด้วยแบบวัดความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน ต่อมาผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมพีเคชั่นตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น และเมื่อสิ้นสุดการทดลองจึงเก็บข้อมูลหลังเรียนด้วยแบบวัดความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนอีกครั้ง รวมทั้งเก็บข้อมูลเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาหลังเรียนด้วยแบบวัดเจตคติ และสัมภาษณ์นักเรียนจำนวน 5 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกประกอบการอธิบายผลเชิงปริมาณ

ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการพิทักษ์สิทธิ์และการรักษาความลับของผู้เข้าร่วมวิจัย โดยชี้แจงให้ทราบว่านักเรียนสามารถถอนตัวจากโครงการวิจัยได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อ การเรียน ข้อมูลที่ได้รับจะถูกเก็บเป็นความลับ ไม่เปิดเผยข้อมูลรายบุคคล และเสนอผลการวิจัย ในภาพรวมเท่านั้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามลำดับของกระบวนการวิจัยและพัฒนา แบ่งออกเป็น 3 ระยะ โดยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ลักษณะของ ข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ประสบการณ์ของนักเรียนในการเรียนวิชาสังคมศึกษา

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ประสบการณ์ผู้ใช้ของนักเรียน โดยดำเนินการลดทอนข้อมูล ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล และจัดระเบียบข้อมูลตามประเด็นสำคัญ จากนั้นใช้การวิเคราะห์เนื้อหา โดยการลงรหัสข้อมูล จัดกลุ่มรหัสที่มีความสัมพันธ์กัน และสังเคราะห์ เป็นประเด็นหลักตามมิติของประสบการณ์ผู้ใช้ ได้แก่ บทบาท อารมณ์ การรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรม ผลการวิเคราะห์ในระยะนี้นำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบและพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้วิชา สังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชันให้สอดคล้องกับประสบการณ์และความต้องการของนักเรียน

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจาก ระยะที่ 1 และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อจำแนกประเด็นสำคัญเกี่ยวกับ หลักการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน องค์ประกอบของกิจกรรม กลไกเกมที่เหมาะสมกับนักเรียน ระดับประถมศึกษา และแนวทางการวัดและประเมินผล จากนั้นจึงสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการ กำหนดองค์ประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้และออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้

นอกจากนี้ ข้อมูลจากการตรวจสอบคุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการ เรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญถูกนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา เพื่อสรุปข้อเสนอแนะและปรับปรุงรูปแบบการสอนให้มีความถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลก่อนนำไปทดลองใช้จริง

5.3 การวิเคราะห์ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบวัดความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนก่อนและ หลังเรียน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายระดับความ ยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักเรียนทั้งในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านความคิด ด้านอารมณ์ และ ด้านพฤติกรรม จากนั้นเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สถิติทดสอบค่าทีแบบกลุ่ม ตัวอย่างไม่เป็นอิสระต่อกัน เพื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนหลังการ จัดการเรียนรู้

สำหรับข้อมูลเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาหลังเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายระดับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชาสังคม ศึกษาด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ภายหลัง เรียนใช้การวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสังเคราะห์ความคิดเห็น ความรู้สึก และพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้น ระหว่างการเรียนรู้ และนำมาใช้ประกอบการอธิบายผลเชิงปริมาณให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสบการณ์ผู้ใช้เพื่อพัฒนาความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ประสบการณ์ผู้ใช้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ประกอบด้วย 5 มิติ ได้แก่ มิติด้านบทบาท อารมณ์ การรับรู้ เจตคติ และพฤติกรรม พบว่า นักเรียนมีความต้องการการเรียนรู้ที่เน้นความสนุก การมีส่วนร่วม ความเป็นรูปธรรม การทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน และการใช้กลไกที่มีลักษณะคล้ายเกม เช่น คะแนน รางวัล ภารกิจ และเป้าหมายในการเรียนรู้ ข้อค้นพบดังกล่าวจึงถูกนำมาใช้เป็นฐานสำคัญในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมพีเคชั้นให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ และลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ข้อมูลการวิเคราะห์ประสบการณ์ผู้ใช้รายมิติของนักเรียนสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ประสบการณ์ผู้ใช้รายมิติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

มิติ	ประเด็นที่พบ	ตัวอย่างคำตอบ	ข้อค้นพบ
บทบาท (Role)	นักเรียนมีบทบาทในการเรียนรู้แตกต่างกันตามระดับ	“หนูชอบช่วยเพื่อนคิดคำตอบ”	การจัดกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีหลาย
	ความมั่นใจและความถนัด	“ชอบเป็นหัวหน้า	บทบาท สามารถสลับ
	โดยบางคนชอบเป็นผู้นำกลุ่ม	กลุ่ม”	บทบาทตามความเหมาะสม
	ผู้พูดหรือผู้ช่วยคิด ขณะที่บางคนชอบเป็นผู้ฟัง หรือผู้สังเกต	“ผมชอบเป็นคนฟังทำตามที่คุณบอก”	เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมตามศักยภาพของตน
อารมณ์ (Emotion)	นักเรียนรู้สึกสนุก ตื่นเต้น และต้องการมีส่วนร่วมเมื่อกิจกรรมมีความหลากหลาย มีภาพ	“ถ้ามีคะแนน รางวัล จะรู้สึกตื่นเต้น” “ถ้าเรียนแบบนั่งฟังนาน ๆ จะเบื่อ”	การออกแบบกิจกรรมควรสร้างความสนุกสนานและท้าทายอย่างเหมาะสม
	วิดีโอ เกม หรือการทำงานร่วมกับเพื่อน แต่จะรู้สึกเบื่อหรือกดดันเมื่อกิจกรรมเน้นการฟังนานเกินไปหรือมีการแข่งขันมากเกินไปจนเกินไป	“บางครั้งก็กดดันนิดหน่อย”	ควบคู่กับการคำนึงถึงความปลอดภัยทางอารมณ์ของนักเรียน ไม่เร่งรัดหรือกดดันจนเกินไป
การรับรู้ (Perception)	นักเรียนส่วนใหญ่มองว่าการเรียนที่ช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ง่ายที่สุดคือการใช้ภาพ วิดีโอ เกม การทำกิจกรรมกลุ่ม และการลงมือปฏิบัติ อีกทั้งรับรู้ว่าการช่วยให้จดจำเนื้อหาได้ดีขึ้น	“การเรียนแบบเล่นเกมและทำกิจกรรมกลุ่มช่วยให้เข้าใจง่ายที่สุด” “บางทีคำศัพท์ยากและเนื้อหาเยอะเกินไป”	ความยากของวิชาสังคมศึกษาไม่ได้เกิดจากเนื้อหาเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากวิธีการนำเสนอด้วย ดังนั้นควรออกแบบการเรียนรู้ให้มีความเป็นรูปธรรม ใกล้ตัว และเหมาะสมกับวัย
เจตคติ (Attitude)	นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาหลากหลาย ตั้งแต่ชอบมากไปจนถึงไม่ค่อยชอบ	“หนูชอบวิชาสังคมศึกษา เพราะได้เรียนเรื่องราวรอบตัว”	เจตคติของนักเรียนสามารถพัฒนาได้ผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม

มิติ	ประเด็นที่พบ	ตัวอย่างคำตอบ	ข้อค้นพบ
	โดยเจตคติเชิงบวกมักเกิดเมื่อ บทเรียนเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน มีความสนุกสนาน และมีแรง เสริม เช่น เกม คำชม รางวัล หรือการทำกิจกรรมกลุ่ม	“ถ้ามีเกมจะชอบขึ้น” “สิ่งที่ทำให้อยาก เรียนคือเกม การแข่งขัน และ คำชมจากครู”	ดังนั้น การออกแบบ กิจกรรมควรเน้นการสร้าง ความหมาย ความสนุกสนาน และแรงจูงใจเชิงบวก
พฤติกรรม (Behavior)	เมื่อนักเรียนพบเนื้อหาที่ยาก มักขอความช่วยเหลือจากครู หรือเพื่อน ใช้วิธีการอ่านซ้ำ หรือสังเกตเพื่อนก่อนลงมือทำ ส่วนในการทำกิจกรรมเกม นักเรียนส่วนใหญ่มีแนวโน้ม เข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น เมื่อกิจกรรมมีความชัดเจน สนุกสนาน และมีเป้าหมาย ที่จับต้องได้	“ถ้าไม่เข้าใจ หนูจะ ถามครูหรือเพื่อน” “ถ้ามีกิจกรรมหรือ เกม หนูจะช่วยกลุ่ม ตอบคำถาม” “ผมจะดูเพื่อนก่อน แล้วค่อยทำตาม”	นักเรียนวัยประถมศึกษา ยังต้องการการสนับสนุน จากครูและเพื่อนเป็นอย่างมาก จึงควรออกแบบ กิจกรรมให้มีคำชี้แจงชัดเจน มีการช่วยเหลือระหว่าง การเรียนรู้ และเปิดโอกาส ให้มีส่วนร่วมได้หลากหลาย รูปแบบ

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชันโดยใช้ ผลการวิเคราะห์ประสบการณ์ผู้ใช้

ผู้วิจัยจึงพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน โดยมีลักษณะสำคัญ คือ การจัดการเรียนรู้ผ่านภารกิจที่มีเป้าหมายชัดเจน การใช้คะแนนหรือรางวัลเป็นแรงเสริม การเปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การกำหนดบทบาทที่หลากหลายภายในกิจกรรม การใช้สื่อและสถานการณ์ที่เป็นรูปธรรมใกล้ตัว และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ทำทาย แต่ไม่กดดัน จนเกินไป องค์ประกอบเหล่านี้สะท้อนการนำผลการวิเคราะห์ประสบการณ์ผู้เข้ามาเป็นแนวทางในการ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนอย่างเป็นระบบ รายละเอียดสรุปได้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ขั้นตอนการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชันโดยอิงจากผล การวิเคราะห์ประสบการณ์ผู้ใช้

ขั้นตอน การพัฒนา	แนวคิด เกมิฟิเคชัน	ผลการวิเคราะห์ ประสบการณ์ผู้ใช้	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา ตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน
1. การกำหนด เป้าหมายและ บริบทของ การเรียนรู้	การกำหนด เป้าหมาย และ การสร้างบริบท ภารกิจ	นักเรียนต้องการให้การเรียน วิชาสังคมศึกษามีความ ชัดเจน เข้าใจง่าย และ เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน เนื่องจากเนื้อหาบางส่วน	กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด และแปลง เนื้อหาสังคมศึกษาให้เป็น “ภารกิจ การเรียนรู้” ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง เช่น ภารกิจพลเมืองดี

ขั้นตอน การพัฒนา	แนวคิด เกมิฟิเคชัน	ผลการวิเคราะห์ ประสบการณ์ผู้ใช้	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา ตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน
		มีคำศัพท์ยากและ มีรายละเอียดมาก	ภารกิจนักจัดการทรัพยากร ภารกิจนักวางแผนการใช้จ่าย หรือภารกิจชุมชนของเรา
2. การจัด บทบาทและ กลุ่มการเรียนรู้	บทบาทผู้เล่น และการเรียนรู้ แบบร่วมมือ	นักเรียนมีบทบาทในการ เรียนรู้แตกต่างกัน บางคน ชอบเป็นผู้นำกลุ่ม ผู้ช่วยคิด ผู้พูดนำเสนอ ขณะที่บางคน ชอบฟังหรือสังเกตก่อนเข้า ร่วมกิจกรรม	แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย และ กำหนดบทบาทที่หลากหลาย เช่น หัวหน้ากลุ่ม ผู้บันทึกข้อมูล ผู้นำ เสนอ และผู้ช่วยเพื่อน โดยเปิด โอกาสให้นักเรียนเลือกหรือสลับ บทบาทตามความถนัด เพื่อให้ นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วม ตามศักยภาพ
3. การออกแบบ ภารกิจย่อยใน แต่ละบทเรียน	ภารกิจ ด้าน กิจกรรม และ ความท้าทาย	นักเรียนชอบกิจกรรมที่สนุก มีเกม มีการทำงานกลุ่ม ได้ลงมือปฏิบัติ และไม่ต้อง นั่งฟังครูอธิบายเป็น เวลานาน	ออกแบบกิจกรรมแต่ละคาบให้เป็น ภารกิจย่อย เช่น ภารกิจนักสืบ พฤติกรรมในห้องเรียน ภารกิจสร้าง ข้อตกลงห้องเรียน ภารกิจภาพ ปริศนา ภารกิจตลาดจำลอง หรือ ภารกิจวางแผนรายรับรายจ่าย โดยจัดกิจกรรมตามขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป เพื่อให้กิจกรรมมีลำดับ ชัดเจน
4. การสร้าง ระบบคะแนน และความ ก้าวหน้า	คะแนน กระดานผู้นำ และระดับ ความสำเร็จ	นักเรียนรู้สึกตื่นเต้นและ อยากพยายามมากขึ้น เมื่อมีกิจกรรมที่มีเป้าหมาย คะแนน รางวัล และ การแข่งขัน แต่ควร ระมัดระวังไม่ให้เกิด แรงกดดันมากเกินไป	กำหนดระบบคะแนนสะสม รายกลุ่ม เช่น ตอบคำถามถูกต้อง หรือทำภารกิจสำเร็จได้รับคะแนน ครั้งละ 10 คะแนน และแสดง ความก้าวหน้าผ่านตารางอันดับ โดยแบ่งระดับความสำเร็จออกเป็น Diamond, Platinum, Gold, Silver และ Bronze พร้อมเน้น การแข่งขันเชิงบวก ไม่ตำหนิเพื่อน ในกลุ่มเมื่อตอบคำถามหรือแสดง ความคิดเห็นไม่ถูกต้อง
5. การใช้รางวัล และการ์ดพิเศษ เพื่อเสริมแรง	รางวัล เหรียญ ตรา/สัญลักษณ์	นักเรียนมีเจตคติเชิงบวก	ใช้ตราประทับดาวหรือสติ๊กเกอร์ ดาวสำหรับผลงานที่ถูกต้องและ เรียบร้อย และกำหนดให้กลุ่มที่

ขั้นตอน การพัฒนา	แนวคิด เกมฟิเคชัน	ผลการวิเคราะห์ ประสบการณ์ผู้ใช้	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา ตามแนวคิดเกมฟิเคชัน
	ความสำเร็จ และการ์ดพิเศษ	ต่อการได้รับรางวัล คำชม ดาว คะแนน และสิ่งกระตุ้น ที่ทำให้รู้สึกว่าการเรียน มีเป้าหมายและน่าสนใจ มากขึ้น	สะสมคะแนนครบทุก 200 คะแนน มีสิทธิ์เปิดการ์ดพิเศษ เช่น การ์ดเพิ่มคะแนน การ์ดขอความ ช่วยเหลือ การ์ดโอนคะแนน การ์ดป้องกัน หรือการ์ดสลับ คะแนน โดยมีการกำหนดเงื่อนไข การใช้การ์ดพิเศษให้ชัดเจนเพื่อ ฝึกการวางแผนและความ รับผิดชอบของกลุ่ม
6. การใช้สื่อ รูปธรรมและ สถานการณ์ จำลอง	สื่อเสมือนเกม สถานการณ์ จำลอง และ การเล่าเรื่อง	นักเรียนรับรู้ว่าการใช้ภาพ วิดีโอ เกม บทบาทสมมติ และกิจกรรมกลุ่มช่วยให้ เข้าใจบทเรียนได้ง่ายกว่า การฟังคำอธิบายเพียง อย่างเดียว	ใช้สื่อที่จับต้องได้และใกล้ตัว นักเรียน เช่น ภาพสถานการณ์ บัตรคำ บัตรภารกิจ เงินจำลอง ป้ายราคา กระดานเกม ชุดภาพ ปริศนา วิดีโอ ข้าวส้น และ แอปพลิเคชันตอบคำถาม เพื่อเชื่อมโยงเนื้อหากับ ประสบการณ์จริงของนักเรียน เช่น การซื้อขาย การใช้ทรัพยากร การปฏิบัติตามข้อตกลง และการ อยู่ร่วมกันในชุมชน
7. การให้ข้อมูล ป้อนกลับและ การช่วยเหลือ ระหว่างเรียน	ข้อมูลป้อนกลับ และการ สนับสนุน ระหว่างภารกิจ	เมื่อนักเรียนพบเนื้อหาที่ยาก มักขอความช่วยเหลือจากครู หรือเพื่อน อ่านซ้ำ หรือ สังเกตเพื่อนก่อนลงมือทำ	ครูให้ข้อมูลป้อนกลับทันทีหลังการ ตอบคำถามหรือทำภารกิจ เช่น เฉลยคำตอบ อธิบายเหตุผล เพิ่มเติม ชี้ให้เห็นข้อผิดพลาดอย่าง สร้างสรรค์ และเปิดโอกาสให้ สมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือกัน รวมทั้ง ใช้การ์ดขอความช่วยเหลือเพื่อให้ นักเรียนรู้สึกปลอดภัยในการลอง ผิดลองถูก
8. การสรุป สะท้อนคิด และ ประเมินผล ตามสภาพจริง	การสะท้อนผล ความก้าวหน้า และการ ประเมิน ความสำเร็จ	นักเรียนมีแนวโน้มมีส่วนร่วม มากขึ้นเมื่อการทำกิจกรรม มีความชัดเจน สนุกสนาน และมีเป้าหมายที่จับต้องได้ อีกทั้งประสบการณ์	ขั้นตอนของการจัดกิจกรรมในชั้น สรุป ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป สาระสำคัญจากการเรียนรู้ในคาบ เรียน ประกาศความก้าวหน้าของ กลุ่ม ชื่นชมพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ขั้นตอน การพัฒนา	แนวคิด เกมฟิเคชัน	ผลการวิเคราะห์ ประสบการณ์ผู้ใช้	การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา ตามแนวคิดเกมฟิเคชัน
		การเรียนรู้ที่ดีสามารถ ต่อยอดไปสู่การเล่าเรื่องที่ เรียนให้ครอบครัวฟัง	และให้นักเรียนสะท้อนคิดสั้น ๆ จากนั้นประเมินผลตามสภาพจริง ผ่านการตอบคำถาม การอภิปราย ผลงาน ใบงาน แบบฝึกหัด และ การสังเกตพฤติกรรม โดยเชื่อมโยง กับจุดประสงค์ด้านความรู้ กระบวนการ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์

ตัวอย่างการออกแบบกิจกรรมให้มีลักษณะเป็นภารกิจการเรียนรู้ เรื่อง สิทธิและเสรีภาพของ
ตนเองและผู้อื่น และสินค้าและบริการมีลักษณะดังนี้

“นักเรียนทำภารกิจซื้อข้าทะเล่าป्ली โดยมีลูกทะเล่าป्लीคำถามทั้งหมด 10 ชิ้น จากนั้นครูเปิดเพลง
และให้นักเรียนส่งลูกทะเล่าป्लीไปเรื่อย ๆ ตามแถวที่นั่ง เมื่อเพลงหยุด นักเรียนที่ถือทะเล่าป्लीจะหยิบ
ใบทะเล่าที่อยู่ชั้นนอกสุดอ่านคำถามในกระดาษที่หยิบได้ พร้อมตอบคำถามว่าเป็น “สิทธิ” หรือ
“เสรีภาพ” จากนั้นครูให้ข้อมูลย้อนกลับ (เฉลย) ทันทีและเปิดเพลงต่อจนคำถามหมด นักเรียนที่ตอบ
คำถามได้ถูกต้องจะได้รับคะแนนกลุ่ม 10 คะแนน”

“นักเรียนทำภารกิจ “ตอบ ติด ตอบ” โดยครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม และเลือกตัวแทน
ออกมาทำกิจกรรมรอบละ 2 คน เพื่อตอบคำถามว่าภาพที่เห็นคือภาพของสินค้าหรือบริการ ซึ่งนักเรียนที่
สามารถกดปุ่มสัญญาณได้ก่อนจะได้รับสิทธิในการตอบคำถาม หากตอบได้ถูกต้องจะได้รับ 10 คะแนน ”
ซึ่งระหว่างการทำกิจกรรมนักเรียนกลุ่มที่ได้รับคะแนนสะสมครบทุก ๆ 200 คะแนน จะมีสิทธิเปิดการ์ด
พิเศษที่มีคุณสมบัติแตกต่างกัน ดังภาพ

ภาพที่ 1 ตัวอย่างการ์ดพิเศษระหว่างการทำกิจกรรม

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิพีเคชั่นก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความแตกต่างของความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิพีเคชั่นก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยสถิติการทดสอบค่าที (Dependent Samples t-test) พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Sig. < .00) แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเรียนของนักเรียนได้จริง รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	N	M	SD	df	t	p
ก่อนเรียน	31	3.86	0.52	30	-4.05	<.001
หลังเรียน		4.34	0.46			

* $p < .05$

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิพีเคชั่น

การศึกษาเจตคติของนักเรียนต่อวิชาสังคมศึกษาภายหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมิพีเคชั่น พบว่า นักเรียนมีเจตคติโดยรวมอยู่ในระดับดี ($M = 4.49$, $SD = 0.64$) โดยหัวข้อการประเมินสูงที่สุดคือ ฉันรู้สึกตื่นเต้นเมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ($M = 4.74$, $SD = 0.51$) รองลงมาคือ ฉันตั้งใจเรียนเมื่อถึงคาบเรียนวิชาสังคมศึกษา ($M = 4.58$, $SD = 0.62$) ฉันรู้สึกสนุกสนานกับการเรียนวิชาสังคมศึกษา ($M = 4.52$, $SD = 0.51$) ฉันอยากเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษา ($M = 4.52$, $SD = 0.57$) ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้สึกเชิงบวกต่อวิชาสังคมศึกษา มีความชอบ สนใจและเต็มใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ภายหลังได้รับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเกมิพีเคชั่น

เมื่อพิจารณาประกอบกับข้อมูลเชิงคุณภาพจากบันทึกหลังสอนของครูและการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน พบแนวโน้มที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณ กล่าวคือ นักเรียนส่วนใหญ่แสดงออกถึงความสนใจและความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น มีความเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรม กล้าแสดงความคิดเห็น ตอบคำถาม และร่วมมือกับเพื่อนในระหว่างการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนมีสีหน้าท่าทาง และปฏิกิริยาเชิงบวกต่อการเรียน เช่น แสดงความตื่นเต้นเมื่อได้รับการกิจ รู้สึกสนุกสนานกับการใช้การ์ดคะแนนพิเศษ การสะสมคะแนนกลุ่มจากการตอบคำถาม และมีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับคำพูดของนักเรียนหลังการทำกิจกรรม ตัวอย่างดังต่อไปนี้

“...ผมว่าการ์ดคะแนนมันเจ๋งมากเลยครับ...”

(นักเรียนคนที่ 1)

“...หนูตั้งใจเรียนทุกคาบเลยคะ เพราะต้องพยายามทำคะแนนให้ได้ตามที่กำหนด...”

(นักเรียนคนที่ 2)

“...อาจารย์เอากา์ดคะแนนไปใช้กับวิชาอื่นด้วยได้ไหมครับ...”

(นักเรียนคนที่ 3)

“...ตื่นเต้นทุกครั้งทีเรียน เพราะไมรู้ว่่านนี้จะได้คะแนนสะสมเท่าไร...”

(นักเรียนคนที่ 4)

ทั้งนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพต่างสนับสนุนไปในทิศทางเดียวกัน ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชันสามารถส่งเสริมเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้เป็นไปในทางบวกได้ กล่าวคือ นักเรียนมีความชอบและความสนใจต่อวิชาสังคมศึกษามากขึ้น เห็นว่าวิชาีความสนุกสนาน น่าสนใจ และต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น อันเป็นผลมาจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับลักษณะของนักเรียนในระดับประถมศึกษาและตอบสนองต่อความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

อภิปรายผล

ผู้วิจัยขอนำเสนอประเด็นอภิปราย 4 ประเด็น ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ประสบการณ์และความต้องการของนักเรียน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความต้องการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความสนุกสนาน ตื่นเต้น ทำทาย มีการให้คะแนน รางวัล โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในห้องเรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนในช่วงวัยนี้มีลักษณะการเรียนรู้แบบเชิงประสบการณ์และตอบสนองต่อกิจกรรมที่มีลักษณะคล้ายเกม ซึ่งสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน โดยการนำแนวคิดการวิเคราะห์ประสบการณ์ผู้ใช้ (User experience) มาวิเคราะห์ประสบการณ์และความต้องการของนักเรียนก่อนนำไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้สามารถเข้าใจมุมมองความคิด ความรู้สึก และความต้องการที่แท้จริงของนักเรียนได้ ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลเชิงลึกที่สอดคล้องกับบริบทจริงของห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Abras et al. (2004) ที่กล่าวว่าผู้ใช้จะเป็นศูนย์กลางการออกแบบ (user-centered design) ในกระบวนการพัฒนาที่จะช่วยให้การออกแบบการเรียนรู้นั้น ๆ มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้อย่างแท้จริง

2. ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชัน

กิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดเกมิฟิเคชันโดยนำข้อมูลจากประสบการณ์ผู้ใช้ มืองค์ประกอบของแนวคิดเกมิฟิเคชัน ได้แก่ 1) เป้าหมาย (Goals) 2) ลำดับขั้น (Levels) 3) คะแนน (Points) 4) รางวัล (Reward) 5) ภารกิจ (Quest) และ 6) กระดานผู้นำ (Leaderboard) ซึ่งช่วยกระตุ้นความสนใจ ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายและมีส่วนร่วมไปกับการทำกิจกรรม ผลดังกล่าวสะท้อนว่า การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kapp (2012) ที่ระบุว่า เกมิฟิเคชันเป็นการนำองค์ประกอบของเกม กลไกของเกม และแนวคิดแบบเกมเป็นฐานมาจัดกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นและเมื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่องก็จะเกิดความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน นอกจากนี้ การออกแบบกิจกรรมตามแนวคิดดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้แบบเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ (Learner-centered learning) ที่เน้นให้นักเรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ของตนเองและเกิดการเรียนรู้ในขั้นต่อไป

3. ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ต่อความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน

นักเรียนมีความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาตามแนวคิดเกมิฟิเคชันที่พัฒนาขึ้นมีการกำหนดเป้าหมาย ภารกิจ คะแนน รางวัล และการสะท้อนความก้าวหน้าอย่างชัดเจน จึงช่วยให้นักเรียนรับรู้บทบาทของตนเอง เห็นความสำเร็จระหว่างเรียน และเกิดแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ การออกแบบกิจกรรมโดยอิงจากผลการวิเคราะห์ประสบการณ์ผู้ใช้ ทำให้กิจกรรมมีความเหมาะสมกับวัย ความสนใจ และลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยเฉพาะการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่สนุก เป็นรูปธรรม เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน และเปิดโอกาสให้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ลักษณะดังกล่าวส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนทั้งด้านพฤติกรรม อารมณ์ และความคิด สอดคล้องกับแนวคิดของ Fredricks et al. (2004) ที่อธิบายว่าความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนเป็นโครงสร้างหลายมิติ และสอดคล้องกับ Sailer & Homner (2020) รวมถึง Ruiz et al. (2024) ที่พบว่าเกมิฟิเคชันสามารถส่งเสริมแรงจูงใจ การมีส่วนร่วม และความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนของนักเรียนได้เมื่อมีการออกแบบกิจกรรมอย่างเหมาะสม

4. ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีต่อเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา

นักเรียนมีเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กิจกรรมการเรียนรู้ได้เปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้จากการฟังหรือจดจำเนื้อหา ไปสู่การเรียนรู้ผ่านภารกิจ เกม การทำงานกลุ่ม และการได้รับแรงเสริมเชิงบวก ส่งผลให้นักเรียนรู้สึกว่าการเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่สนุก เข้าใจง่าย และเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันมากขึ้น

เมื่อพิจารณาเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ซึ่งบางส่วนมีลักษณะเป็นนามธรรม เช่น กฎ ข้อตกลง บทบาทหน้าที่ สิทธิ เสรีภาพ และการอยู่ร่วมกันในสังคม การใช้เกมิฟิเคชันจึงช่วยทำให้เนื้อหาที่มีความเป็นรูปธรรมและใกล้ตัวมากขึ้น ผ่านกิจกรรมจำลองสถานการณ์ ภารกิจ และการร่วมมือกับเพื่อน จึงเอื้อต่อการสร้างประสบการณ์เชิงบวกต่อรายวิชา สอดคล้องกับ Korkmaz & Ozturk (2020) ที่พบว่ากิจกรรมเกมิฟิเคชันในวิชาสังคมศึกษาสามารถส่งเสริมเจตคติต่อรายวิชาการเรียนรู้แบบร่วมมือ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ครูสามารถนำการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดเกมิฟิเคชันไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนตามทฤษฎีการกำหนดตนเอง อันจะนำไปสู่ความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนและเจตคติที่ดีต่อการเรียนของนักเรียน

2. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ควรเริ่มจากการวิเคราะห์ประสบการณ์และความต้องการของนักเรียนตามบริบทจริง เพื่อให้กิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจและลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมความยึดมั่นผูกพันกับการเรียน ทักษะคิดเชิงบวก และพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมิฟิเคชันกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เนื่องจากนักเรียนแต่ละช่วงวัยมีพัฒนาการทางสติปัญญา อารมณ์ และสังคมแตกต่างกัน ซึ่งอาจส่งผลต่อ

การรับรู้ แรงจูงใจ และการตอบสนองต่อองค์ประกอบเกมิฟิเคชัน เช่น รางวัล การแข่งขัน คะแนน และภารกิจ การศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายจะช่วยให้เห็นความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ และแนวทางการปรับองค์ประกอบเกมิฟิเคชันให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนแต่ละช่วงวัย

2. ควรศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดเกมิฟิเคชันในระยะยาว เพื่อพิจารณาความคงทนของความยึดมั่นผูกพันกับการเรียนและเจตคติของนักเรียน เนื่องจากความสนใจของผู้เรียนอาจเปลี่ยนแปลงเมื่อคุ้นเคยกับกิจกรรม การศึกษาระยะยาวจะช่วยให้ทราบแนวโน้มของพฤติกรรม การเรียนรู้ และใช้ข้อมูลป้อนกลับในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ให้สามารถรักษาแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมของนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยข้อสอบมาตรฐานกลาง ปีการศึกษา 2560. สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า. (2560). รายงานสถานการณ์และแนวโน้มการค้าระหว่างประเทศ ปี 2560. สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). รายงานประจำปี 2561 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Abras, C., Maloney-Krichmar, D., & Preece, J. (2004). User-centered design. *Bainbridge, W. Encyclopedia of Human-Computer Interaction*, Thousand Oaks: Sage Publications, 37(4), 445-456.
https://www.academia.edu/1012299/User_centered_design.
- Azevedo, R., Rosário, P., Núñez, J. C., Vallejo, G., Fuentes, S., & Magalhães, P. (2023). A school-based intervention on elementary students' school engagement. *Contemporary Educational Psychology*, 73, 102148.
<https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2023.102148>.
- Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. (2004). School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. *Review of educational research*, 74(1), 59-109.
<https://doi.org/10.3102/00346543074001059>.
- Kapp, K. M. (2012). What is gamification. *The gamification of learning and instruction: game-based methods and strategies for training and education*, 1, 23.
- Korkmaz, O., & Ozturk, C. (2020). The effect of gamification activities on students' academic achievements in social studies course, attitudes towards the course and cooperative learning skills. *Participatory Educational Research*, 7(1), 1-15.
<https://doi.org/10.17275/per.20.1.7.1>.
- OECD. (2023, December 5). *PISA 2022 results (Volume I and II): Country notes: Thailand*.
https://www.oecd.org/en/publications/pisa-2022-results-volume-i-and-ii-country-notes_ed6fbcc5-en/thailand_6138f4af-en.html.

- Ramírez Ruiz, J. J., Vargas Sanchez, A. D., & Boude Figueredo, O. R. (2024). Impact of gamification on school engagement: A systematic review. *Frontiers in Education, 9*, 1466926. <https://doi.org/10.3389/feduc.2024.1466926>.
- Sailer, M., & Homner, L. (2020). The gamification of learning: A meta-analysis. *Educational Psychology Review, 32*, 77–112. <https://doi.org/10.1007/s10648-019-09498-w>.